

WIADOMOSCI KRAIOWE.

— Z Wiednia. —

N. Pan raczył najłaskawiej Lwowskiemu bu-
downicznemu ciesielskiemu Karolowi Kawce, dać
mały złoty cywilny medal honorowy z uszkiem
i wstążką za przytomność umysłu podczas raptow-
nego zwałenia się wieży Lwowskiego ratusza oka-
zaną i ztąd ocalenie wielu swoich spółbraci.

Uprzywilejowany złotnik, Sebastyan Amari,
złożył w C. K. Dyrekcji domu sierót, sześć par
kuleczków złotych (zwanych szocowicę), dla
takich dziewcząt, które cierpią ból oczów. W d.
3. Listopada b. r. przekłót sam wybranym sześciu
dziewczętom uszy i założył onym kuleczki.

(G. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Wszystkie Gazety Północno - Amerykańskie
powtarzają otrzymaną z La Guayry z d. 18. Wrze-
śnia «urzędową» wiadomość, (przynajmniej Jene-
ral Merino potwierdził ją swoją Odezwą), że Bo-
liwar w d. 14. Sierpnia przybył do Bogoty, któ-
rą wiadomość wprost odebrane Gazety z Karra-
kas z d. 23. Września zupełnie zbiłają. Ostatnie
zawierają raczcy, iakieśmy już donosili, dokumen-
ta, dowodzące, że Kumana i inne główne miasta
Departamentu Orinoko lub Matarinu przystąpiły
do systematu Paeza.

(D. A.)

Portugalia.

Gazety Londyńskie, wraz z Traktatem z d.
29. Sierpnia 1826 między Brazylią a Portugalią,
zawierają Ugodę dla załatwienia ich wzajemnych
roszczeń, przez którą Brazyliia dla zrównania wy-
płaty, przyrzeka Portugalii z mil. fun. szt., które
częścią przez przyjęcie ostatniej Portugalskiej po-
życzki w Anglii znieść, podczas, gdy resztę w
ciągu roku po ratyfikacyi Ugody wprost Portugalii
wypłaci.

Urzędowe doniesienia Ministra Woyny, do-
wódzcy naczelnego dywizyi operacyney w Algar-
bii, zawierają z tego główny kwatery w Merto-
la pod d. 21. Października, iż stoi w tém mie-
ście, gdzie dowiedział się, że powstańcy zbiegli w
d. 20. do Ayamonte w Hiszpanii, wsiadłszy na
okrety w Castro-Marin. Stosownie do tego wy-

padku, dał rozkaz Minister Woyny swojej dywi-
zyi powrócić do Beja, innym zaś rozłożyć się na
różnych punktach granicy w Alentejo. Dnia 22.
miał ón się sam udać do Castro-Marin, a ztamtąd
do Tavira, gdzie stanąć miał d. 23. — Jenerał Hra-
bia Alba odebrał rozkaz wyruszyć do ostatniego
miejsca, a milicyie, które stały w Baja i dobre
czyniły usługi, zostały rozpuszczone. Minister do-
dał, że najlepszy duch panuje wszędzie, gdzie
tylko przetrwał.

Jenerał Alba zapewnił podobnie pod d.
21. z Loala o ucieczce powstańców i pomyślnie
wystawia ducha prowincyi Algarbii i Alentejo.
Pod d. 22. pisze tenże sam, że żołnierze bunto-
wiczego korpusu piechoty N^{ro}. 14 i strzelcy N.
4. przez Hiszpanow zostali rozbroieni i broń w
zamku Angustias złożono; co stać się miało w
dzień po ich przybyciu do Ayamonte.

Doniesienia z prowincyi północnych docho-
dzą do d. 22. Października. W Minho żadnego
nie uczyniły wrażenia zamieszki w Algarbii zasze.
W wyższej Beiry umysły powoli się uspokajaia.
Zbiegi Portugalscy po dniu drogi z Salamanca do
Placencyi, powrócili do pierwszego miasta; przy-
czyna tego nie jest wiadoma.

Podług wiadomości urzędowey odebranej w
w Oporto, batalion 7my stojący w Villaforna zbun-
tował się w d. 21. Października; chciał swoich
Oficerów pozabijać i udał się w kierunku ku Hi-
szpanii. Trzem Oficerom, którzy w pochodzie
użyć zdołali, powrócili wraz z 9 żołnierzami.

Raport dowodzącego Majora 7go batalionu
strzelców, donosi z Villa-Real z d. 22. Paździer-
nika: «Wspomniony batalion zbuntował się w no-
cy z d. 21., swoich Oficerów znieważył a opu-
ścił i dowodzony przez chirurga pułkowego, wy-
szedł w kierunku do Hiszpanii. Wszyscy Ofice-
rowie postępować mieli przyzwolicie i z dowód-
cą powrócili do Villa Real. Toż samo uczyniło
kilku podoficerów i 30 żołnierzy. Liczba zbie-
głych żołnierzy batalionu wynosi 210 ludzi.

Z Tras-os-Montes donoszą, że tam panuje
spokoyność. Margrabia Chaves cofnął się z bun-
townikami do Lugo. Słychać, że ze strony Bra-
ganzy żaden Portugalezyk nie jest wpuszczany do
Hiszpanii bez paszportu.

Wiadomości z Lizbony z d. 2. Listopada za-
wierają, że Hrabia Alba wszedł w d. 24. Paźdz.

do Tawiry, a dywizya Ministra Woyny, idąca z Castro-Marin połączyła się z nim w d. 26. t. m. Hershzy powstania są poymani i według surowości praw mają być sądeni. Pomiędzy zbiegłymi do Hiszpanii znajduje się Gubernator z Villa-Real, który przed swoją ucieczką hazard zagwozdzic działa tøy twierdzy. Sam Minister Woyny donosi, że zbiegi Portugalscy posłani są przez Władze Hiszpańskie z Ayamonte do Ecija w Andaluzyi. Batalion 7my strzelców, który zbiegł z Chaves z oddziałem iazdy, udał się ku Gineo w Gallicyi.

Na otworenie posiedzeń Kortesów w d. 20 Paźdz. przygotowano salę w pałacu Ajuda. Po prawey Tronu i w iednakowey wysokosci z ostatnim stopniem onegoż stało krzesło, na którym siedział Xiążę Cadaval, Prezydent Izby Parów; obok niego zajmował miejsce Wice-Prezydent, Kardynał Patriarcha; Parowie siedzieli po prawey we dwóch rzędach, Deputowani po lewey. Xiężna Rejentka za przybyciem swoim została przyjęta przez Depntacyię Izb obiedwóch i usiadłszy na krześle stojącym przed Tronem miała Mowę następującą;

»Godni Parowie Państwa i zacni Deputowani Narodu Portugalskiego!»

»Widząc Was w tym dniu wiekopomnym zgromadzonych około Tronu Moiego dostojnego Brata i Króla Don Pedra IV., ciesząc się z WPanami i z całym Narodem z tego, iż Boskiy Opatrzności się podoba, tak pewnym i uroczystym sposobem mądre utrwalić instytucyie, które w różnych okresach czasu ugruntowały szczęście wielu Indów, i niebawem naszey ukochaney Oyczyzny stanowić będą.«

»Wiecie WPanowie, iż kray, teraz Portugalią nazywany, w nayodleglejszych wiekach żadney innéy nie znal formy Rządu tylko Monarchiā Konstytucyynā. Lecz podówczas Prałaci i Magnaci Państwa byli iedynymi tylko zastępcami Narodu; lud nie miał w tøy mierze żadnego głosu, ni udziału do formy Rządu, podobnego do lennictwa. Jednakże niebawem po wzniesieniu się Monarchii Królowie Portugalscy nadali trzeciemu Stanowi prawa i godności, iakich mu wieki barbarzyństwa zaprzeczały.«

»Podówczas Portugaliā kwitła w cieniu zupełney reprezentacyney formy Rządu; iednakże gdy żadnych nie było ustaw, któreby instytucyie zwyczajem przyjęte i od Przódków podane w sposobie niezmiennym, ustalały, przeto instytucyie te wyszły ze zwyczajni i Kortezy zostały przez Narod zapomniane.«

»Czasom naszym zachowano było, odnowić ie trwałemi instytucyiami. Tento był plan, iaki

przedsięwziął był duch Króla Moiego Oycza, którego pamięć zawsze drogā będzie Portugalczykom. Tento jest sam plan, który Mój dostojny Brat, ku Swéy nieśmiertelney wykonywa sławie, gdy temu Narodowi nadaie Konstytucyā.«

»Powołani iestemy do naywyższego przeznaczenia, iednym słowem, powinniśmy szczęście naszey Oyczyzny ugruntować. Myśl ta musi nas zprowadzić na ścieżkę nadziei i trudną utorować drogę, której słachetnym zamiarem jest honor i sława.«

»Wielka liczba Członków iednego Narodu nigdy nie może zupełnie zgadzać się w zdaniu względnie zasad, na których oparta jest sztuka rządzenia Państwa, iakoteż wybór środków, do ustalania tychże szczęścia. Co szczególniéy postrzeżga się wtedy, gdy kilka rewolucy w Narodzie szybko iedna po drugiéy nastąpiły. Gdy iednak Narod Portugalski z natury jest łagodny i umiarkowany, i przeięty wielką miłościā ku swym prawym Królom, przeto ta niezgoda w sposobie myślenia nie może być wieczną, a tём unieby nie-szczęście pociągnąć skutki.«

»W istocie i pomiędzy nami pokazali się przewrotni ludzi i zdracy, odrodni od swego własnego sposobu myślenia i od swéy dawnéy sławy i rzetelności. Jednakże zaledwie się im udało niektórych słabych i szalonych ludzi sprowadzić ze ścieżki honoru i powinności; chociaż pomiędzy nimi grube obłedy i zbrodnicze kłamstwa rozsiewali. Szczęściem liczba iednych i drugich nie powiększyła się, a znaczna większość Portugalczyków trwa stałe w posłuszeństwie, które wiina swoim prawym Monarchom.« (G.Wied.)

(Dokończenie nastąpi.)

Hiszpania.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 2. Listopada znany Trapista, brat Antonio, który iako partyzan w pochodzie 1823 w Katalonii i Kastyli dowodził korpusem woyska Wiary, umarł w d. 9. Listopada w klasztorze swiego Zakonu, do którego w roku 1824 powrócił.

Brygadier Koppinger, ostatni Hiszpański Gubernator w zamku St. Juan d'Ulloa w Meksyku, sławny z wytrwałosci w obronie tøy twierdzy, przybył do Eskuryalu.

Monitor pisze z Madrytu z d. 29. Października: »Wiadomo, że Rząd nasz zawarł przed kilku laty Ugodę z Dejem Algierskim, na mocy której ostatniemu płacić ma rocznie 6 mil. realów (7 do 800,000 ZR.) dla zapobieżenia rozboiom, przez które Algier aż dotąd handlowi Hiszpanii szkodził i brzegi iéy nieustannie przerażał. Atoli od dwóch lat Hiszpania nie płaci tego trybutu i niestety! Rycerze Maltańscy nie bronią więcéy okrętów i brzegów Hiszpańskich.«

Po wielu reklamacyach ze strony Algieru i przyrzeczeniach z naszej strony, które nigdy nie dopełniano, napadnięto niedawno na dół naszego Konszula w Algierze i byłby pewnie został zabity, gdyby się był nie schronił do Konszula Francuzkiego. Po przybyciu jego do Madrytu, Konszule ten najmocniejsze czynił przedstawienia, aby załatwić wypłacić haracz, co by się było stało, gdyby nie gwałtowna potrzeba, zmusiła Ministra Skarbu, przeznaczone w tym celu dochody Kommanderyi Zakonu Śgo. Jana, użyć na co innego. —

Teraz wydał Król wyraźne rozkazy, aby wszystkie załogi Rządowe Algierowi iak naysprzedzniej wyptacono. I w istocie iestto w nayswyższym stopniu rzeczą nagłą, gdyż eskadra Algierska połączyła się z korsarzami Kolumbijskimi, iakoteż z okrętami rozbóynicznymi Tangerskimi, Feskimi, Marokańskimi, i dopuszcza się na brzegach naszych zdzierstw nayszarszniejszych. Listy z S. Rocha, Marbelli, Malagi, Estepony i innych miast nadbrzeżnych, smutne w tej mierze czynią doniesienia.

Eskadra Algierska, złożona z okrętu liniowego, dwóch brygantyn, trzech fregat, pięciu brygow, zupełnie do wojny uzbroionych, maytkami i żołnierzami osadzonych, żegluię niestannie przy brzegach naszych tam i na powrót, popełnia wszelkiego rodzaju kradzieże, zabiera bydło, uprowadza całe rodziny do niewoli i poluie na wszystkie kupieckie okręty, które z naszych portów wypływają. Biada tym, którzy się schwytac dadzą.

Eskadrę Kolumbijską, o której sądzono, że się oddaliła i popłynęła znowu do Ameryki, widziano blisko Kartageny na brzegach Murcyi. Kilka z teyże okrętów zabrało znowu nie dawno mały okręt z Almery, który wioził dwóch uczniów do Walencyi.

Gubernator obozu pod S. Roch udał się z prozbą do Króla, iżby potrzebne wydał rozkazy, by iedna fregata, dwa brygi i iedna galiota, same Hiszpańskie okręty, niezdolne do służby, a na teraz stojące w porcie Malagi, nayspieszniej zostały uzbroione i do obrony brzegow naszych użyte być mogły. (G. Wied.)

Wielka Brytania i Irlandya.

W dniu 9. Listopada odbyła się installacya Lorda Majora Londynu, a wieczorem dał tenże zwyczajną ucztę na ratuszu, na której wielka liczba znakomitych osób znaydowała się.

W Londynie ogłoszono zupełną listę Członków, którzy tworzyć będą Izbę Niższą nowego Parlamentu. Anglia liczy między tymi 512 Deputowanych, Szkocya 44 i Irlandya 100, razem 656. Lista oznacza tych Członków, którzy należą

do stronnictwa Wighs, Torys, tych, którzy są niepodległymi, iakoniec tych, których zasady nie są znane. Angliia i Wallia ma 159 Wighsów, 244 Torys, 58 niepodległych i 41 nieznanych zasad; Szkocya liczy z pierwszej klasy 8, z drugiey 25, z trzeciey 2, a z ostatniey 9; Irlandya z pierwszey 22, z drugiey 40, z trzeciey 20, a z czwartey 18. Zatem liczba Wighsów wynosi 189, Torys 319, niepodległych 80, a klasy ostatniey 68. Lista owa okazuje nawet wpływ, przy iakim wielka liczba Członków została obraną. Wiadomo, że Wighsy są za ludem, Torys za Koroną. P. Kanning i PP. Huskisson, Peel, Wynn i Robinson, są to Ministrowie, którzy będąc Członkami Izby Niższej, wykazani są na liście iako ze strony Torys.

Podług listów z Jamaiki, orkan, który był w Sierpniu zniszczył większą część zbioru ławy na tej wyspie.

Te same listy donoszą, iż na wyspie Hayty pannie wielkie nieukontentowanie z Prezydenta Boyera; na wielu mieyscach wzbraniają się uiszczac podatku rozłożonego na zapłacenie kontrybucyi dla Francyi.

Podług autentycznych wykazów, poczynwszy od dnia 1. Lipca 1825 do dnia 1. Lipca 1826, zabrano na okręty Brazylijskie 26,583 niewolników na targ Rio - Janeirski, 1540 tych nieszczęśliwych umarło w drodze, a 24,723 na ląd wysadzono. (G. Wied.)

W Irlandyi, podług naynowszych wiadomości z tego kraju, ciągle iest wielka nędzka, i tak choroba *Typhus*, iak i głód nie zmniejszily się. Dziennik wychodzący w Cork: *The Southern Reporter*, przytacza na dowód tego straszny przypadek: Pewien mieszkaniec w Cove pod Cork słyszał ięki i narzekania, które zdawały się pochodzić z mieysca między jego domem i starym budynkiem; każe szukać i znayduie rodzinę z sześciu osób chorych i biednych, złożoną, która do tego udała się budynku, aby z głodu umrzeć. Oyciec już był umarł, a ięki słyszane, wydawała matka, która właśnie w chwili, gdy rodzinę tę odkryto, skonała. Czwooro dzieci ieszcze żyło, lecz trzymały ciała swoich rodziców w objęciu, iuz zmartwiały!

Podług wyrachowania Dziennika *Morning-Herald* wyspy Angielskie konsumują:

Kwart. pszenicy.	Kwart. innych rodz. zboża.
na tydzień 250,000.	750,000.
rocznie 12,000,000.	36,000,000.
Kwarter Angielski obejmuie 285 litrów 64 centylitrów miary Francuzkiey.	

Słychać w Londynie, że Minister Meksykański P. Kamacho, który tam nie dawno przybył, zatrąniony ukonczyć z Rządem Angielskim Trak-

tat handlowy, do czego jest przez swój Rząd w potrzebne petromochnictwa opatrzone. (D. Au.)

Francyja.

Radca Stanu Cuvier mianowany Wielkim Urzędnikiem legii honorowej.

Monitor zawiera teraz w ostatnich czasach przez Sąd Policyi poprawczy wydane wyroki, przez które autorowie i wydawcy tyłaż równie pism, z powodu nadużycia wolności druku, którego dopuścili się we względzie moralnym lub politycznym, są wskazani na mniejszą lub większą karę więzienia lub pieniężną, oprócz tego, wyrzeczono zniweczenie wspomnianych dzieł.

Monitor donosi: Mianowanie P. Laurentie Jeneralnym Inspektorem nauk, cofnięte zostało Królewskim rozporządzeniem z d. 5. Listopada.

Podług gazet Hiszpańskich, Xiążę Błasas, który powrócił do Paryża z poselstwa do Neapolu, rozpocznie w dniu 1. Stycznia obowiązki czynnego Szambelana w miejscu Xięcia Duras.

(G. Wied.)

Dnia 9. Listopada rozpoczęła się sprawa w Sądzie Policyi poprawczy z powodu oskarżenia P. Ouvrarda o przekupstwo. Adwokat Tarbe wystawił fakta. Jak wiadomo, P. Ouvrard uwolniony był dwoma wyższymi wyrokami, Izby Parów i Królewskiego Sądu od oskarżenia o przekupstwo przy podpisaniu kupna. Jednakże wykryto niektóre szczególne fakta, które z rozwiązaniem wielkimi pytaniami nie mają związku. Takowe są: 1) Chęć przekupienia P. Amar, Szefa batalionu artylerji. Agent Ouvrarda, Maulan, ofiarował temuż 5000 fr. miesięcznie, jeżeli sposób zaopatrzenia transportu artylerji uzna za dobry. 2) W Październiku 1825 ofiarował Ducroc Intendentowi wojskowemu Leclerc pieniądze, które tenże odrzucił. Lecz później Pan Leclerc znalazł w pudrze od flaszek 1000 franków w złocie, które imieniem Mauleona kazał między podrzędnych za kwitami podzielić. 3) W Lipcu 1823 Intendent wojskowy Baron Dinant udał się do Tolosy, dla urządzenia żywności wojska przy oblężeniu Pampluny. Agent Ouvrarda ofiarował mu 25,000 fr. aby się z Agentami Dostawcy grzecznie obchodził. Przełożenie to odrzucono. 4) Ouvrard, Poissonier, Espirat starali się Intendenta wojskowego P. Baillet przekupić, jako upoważnionego przez Ministra Woyny w roku 1825, aby dał raport o dostawach wojsku hiszpańskiemu przed likwidacją. Przy słuchaniu świadków P. Amar po-

twierdza oskarżenie, Mauleon zaprzęcza takowe. Ducroc względnie drugiego punktu objaśnia, że pieniądze przeznaczone były dla urzędników bióra, po których wymagano nadzwyczajnej służby i dla przyspieszenia ich pracy. W odwołaniu się do trzeciego punktu zaprzęcza Baugé, że ofiarował 20 do 25000 fr. PP. Dubois i Marchant, Podintendenci wojskowi podają szczegóły względem ofiarowanych przez P. Dinant pieniędzy; Baugé zawołał potem: Dinant zmyślił, a na wniosek Prezydenta, że taki wyraz nie przystoi, oświadczył, że już sam mu to mówił, iż skłamał. Względem czwartego punktu, zapewnia Intendent wojskowy P. Baillet, iż mu nie czyniono przełożenia do przekupstwa. (G. Wied.)

Lord Cochrane w d. 8. Listopada bawił jeszcze w Marsylii; mieszkał bardzo skromnie w hotelu Beauveau i ciekawych na pytania mało zaspokajał.

Jenerał Livron opuścił w d. 31. Października Marsylię; rozmawiając się kilka razy z Jenerałem Boieren, jeszcze kwarantanę odbywającym.

Hrabia Chollet, Par Francyi, był członkiem Rady pięciuset i Senatu, zeszedł z tego świata. Był on teściem Wicehrabiego Arlin-courta.

(D. Au.)

Niemcy.

W Monachium w d. 14. Listopada dopełniony został uroczystie wielki obrzęd chrztu Jey Królewicowskiej Mości Xiężniczki Alexandry Amalii przez Biskupa Streber w Kaplicy nadwornej. Matką chrzestną i Zastępczynią panującą Cesarzową Rossyjską, iakoż w imieniu swoim, była Jey Król. Mość Xiężna Pfalz-Zweibruken.

(D. Au.)

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 21. Listopada —

Na ostatnich targach Warszawskich płacono za korzec żyta Żłp. 14 do 16. — Pszenicy od 18 do 21. — Jęczmienia od 13 do 14. — Owsa od 9 i pół do 11. — Siana furę jednokonną od 13 do 19; parokonną od 26 do 29. — Słomy furę zwyczajną od 6 do 8.

Kurs listów zastawnych d. 20. Listopada 1826 roku.

Za Żłp. 100 w listach zastawnych:

Przedający żądają Żłp. 77.

Kupujący dają — 76 — 15

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest Ner. 48. Rozmaitości.)